

ZAKRES STOSOWANIA SANKCJI, EKSTERYTORIALNOŚĆ, SPOSÓB POSTĘPOWANIA PRZY ICH WDRAŻANIU NA PRZYKŁADZIE PRAKTYKI ING BANKU ŚLĄSKIEGO

Right
things

Right
way

Anna Roszczyk-Ogrodnik – Departament Compliance

Warszawa, 25 listopada 2014

Agenda

1. Rodzaje sankcji oraz zakres ich zastosowania.
2. Ryzyko naruszenia sankcji i polityka banku w ich stosowaniu.
3. Sposób implementacji sankcji do procesów bankowych oraz działania ograniczania ryzyko naruszenia sankcji.
4. Zasady postępowania z alertami na podstawie praktycznych przypadków.
5. Analiza ryzyka sankcji w procesach kredytowych.

1.1. Sankcje - definicja i cel

- Sankcje międzynarodowe są instrumentem oddziaływania wobec osób/podmiotów/krajów, które swoją działalnością powodują zagrożenie dla światowego bądź regionalnego pokoju i bezpieczeństwa lub przeciwstawiają się ogólnie przyjętym wartościom i zasadom, takim jak prawa człowieka i międzynarodowe prawo humanitarne.
- Celem sankcji jest m.in. skłonienie określonych państw, grup lub jednostek do zmiany postępowania, a także zabezpieczenie się przed negatywnymi konsekwencjami działania tych podmiotów.
- Sankcje mogą być nakładane przez: organizacje międzynarodowe (np. Radę Bezpieczeństwa ONZ), grupy krajów (np. Unię Europejską), indywidualnie przez poszczególne państwa

Zgodnie z przepisami prawa międzynarodowego i prawa europejskiego, a także Konstytucją RP, Rzeczpospolita Polska jest zobowiązana do stosowania sankcji nakładanych przez Radę Bezpieczeństwa ONZ, a także Unię Europejską.

1.2. Rodzaje i konsekwencje sankcji

RODZAJE SANKCJI

Sankcje finansowe - np. zamrożenie funduszy, odrzucenie lub zablokowanie płatności, zakaz przeprowadzenia transakcji osoby fizycznej lub podmiotu znajdujący się na liście sankcyjnej.

Sankcje gospodarcze – np. ograniczenia w imporcie lub eksporcie określonych towarów i usług, ograniczenia w handlu towarami podwójnego zastosowania (dual use goods)

Sankcje dyplomatyczne - np. zerwanie stosunków dyplomatycznych np. uznanie ambasadora obcego kraju jako „persona non grata”, odebranie danemu krajowi praw uczestnictwa w międzynarodowych organizacjach.

KONSEKWENCJE NIEPRZESTRZEGANIA SANKCJI:

- grzywny, kary finansowe
- polecenie wstrzymania działalności
- częściowe ograniczenie wykonywania działalności w danej jurysdykcji
- cofnięcie licencji

1.3 Specyficzny rodzaj sankcji –sankcje sektorowe

- Restrykcje dotyczą: rynków kapitałowych, ograniczeń w zakresie produktów, ograniczeń w sprzedaży, dostawie, transferze lub eksporcie technologii wykorzystywanych w branży paliwowej w Rosji
- Pierwsze sankcje sektorowe nałożono na rosyjskie Banki i instytucje:

Unia Europejska	Stany Zjednoczone
<ul style="list-style-type: none">• Sberbank• Vneshtorgbank (VTB)• Gazprombank• Vnesheconombank• Rosselkhozbank• oraz podmioty powiązane.	<ul style="list-style-type: none">• Vnesheconombank• Gazprombank• Bank of Moscow,• Vneshtorgbank (VTB)• Russian Agricultural Bank• Rosneft• Novatek,• oraz podmioty powiązane.

1.4. Amerykańskie sankcje sektorowe na Rosję

- Zabrania się osobom amerykańskim finansowania, zawierania transakcji lub jakichkolwiek innych operacji, których przedmiotem są instrumenty o charakterze udziałowym lub dłużnym wskazanych banków z odpowiednim terminem zapadalności.
- Zabrania się udzielania wskazanym podmiotom nowych kredytów w dolarach amerykańskich. W praktyce oznacza to, że nie jest już możliwe kredytowanie ww. firm i podmiotów z nimi powiązanych w USD.

1.5.Sankcje amerykańskie i jej skutki dla ING

- W związku z faktem notowania ING na giełdzie amerykańskiej, Grupa ING jest zobowiązana do stosowania sankcji amerykańskich, które mają charakter prawa **ekstraterytorialnego**.
- W 2012 roku ING Bank NV został ukarany 619 mln USD kary za złamanie sankcji wobec Kuby i Iranu w latach 2000-2003.
- Konsekwencje: dodatkowe zobowiązania, poprawa regulacji wewnętrznych, dodatkowe szkolenia i akcje uświadamiające, audyty zewnętrzne.

1.6. Banki ukarane za naruszenie sankcji OFAC

- 2009:**Credit Suisse**: 536 mln USD (sankcje wobec Iranu),
Lloyds TSB: 350 mln USD (sankcje wobec Iranu i Sudanu)
- 2010:**Barclays**: 298 mln USD (sankcje wobec Kuby, Iranu, Sudanu, Libii i Birmy)
ABN Amro: 500 mln USD (sankcje wobec Kuby, Iranu, Sudanu i Libii)
- 2012:**Standard Chartered**: 667 mln USD (sankcje wobec Iranu, Sudanu, Libii i Birmy)
HSBC: 1,9 mld USD (sankcje wobec Kuby, Iranu, Sudanu i Birmy)
- 2013:**BNP Paribas**: 8,8 mld USD (sankcje wobec Kuby, Iranu i Sudanu)

2.1. Ryzyko dla IF

- **Ryzyka dla podmiotów sektora finansowego**

- ryzyko odpowiedzialności za naruszenie sankcji
- ryzyko braku zaspokojenia wierzytelności
- ryzyko reputacyjne
- ryzyko reklamacji klientów

- **Ryzyka na gruncie umowy kredytowej**

- ograniczenia w dokonywaniu płatności przez kredytobiorców (zamrożenie aktywów)
- dotychczasowe klauzule dotyczące „niezgodności z prawem” mogą okazać się niewystarczające

2.2 Podejście Grupy ING do ograniczania ryzyka sankcji

Ze względu na dużą złożoność sankcji nałożonych przez różne instytucje na niektóre kraje, Grupa ING na podstawie analizy ryzyka, wskazała 5 krajów jako kraje skrajnie wysokiego ryzyka (z ang. Ultra High Risk Countries – UHRC) i podjęła decyzję o całkowitym ograniczeniu relacji z tymi krajami. Są to:

- **Kuba**
- **Iran**
- **Korea Północna**
- **Sudan**
- **Syria**

2.3.Zasady postępowania Grupy ING z KSWR

Grupa ING:

- ✓ nie nawiązuje relacji biznesowych z osobami/podmiotami posiadającymi miejsce zamieszkania/siedzibę w KSWR
- ✓ nie realizuje płatności za pośrednictwem lub na rzecz KSWR
- ✓ nie realizuje oraz nie finansuje transakcji związanych z płatnościami za towary lub usługi pochodzące z KSWR i usługi kontrolowane przez rządy tych krajów,
- ✓ nie realizuje oraz nie finansuje transakcji związanych z eksportem towarów i usług do KSWR.

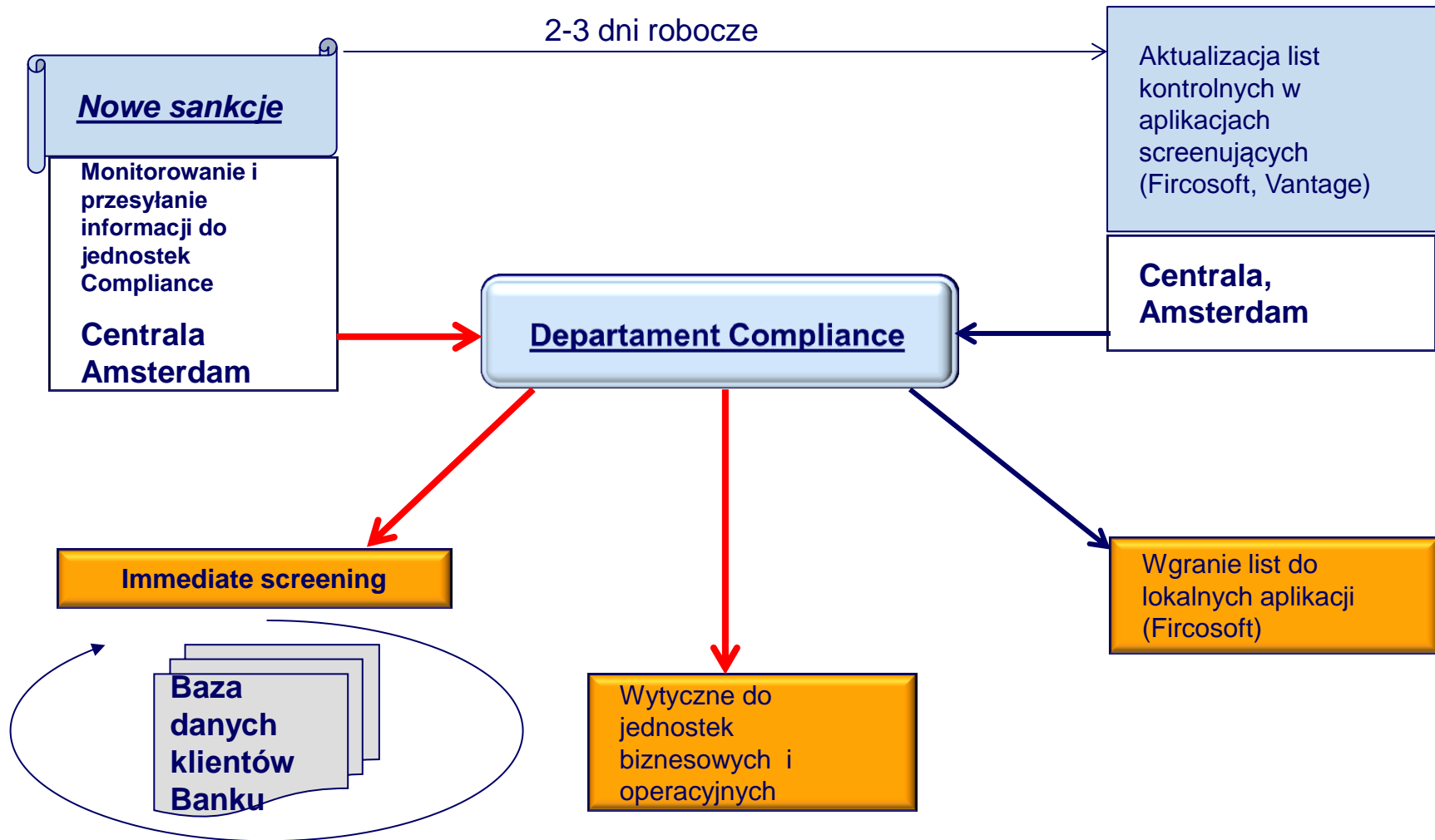
2.4. Wyjątki dla przelewów zagranicznych

Grupa ING złagodziła podejście do realizacji niektórych przelewów zagranicznych powiązanych z Krajami Skrajnie Wysokiego Ryzyka (Iran, Kuba, Syria, Sudan, Korea Płn).

Wyjątki dotyczą transakcji, których celem jest :

- finansowanie wyjazdów do Iranu i Republiki Kuby,
- zakup i sprzedaż artykułów kolekcjonerskich – np. monet, znaczków, etykiet itp. z Krajów Skrajnie Wysokiego Ryzyka,
- działalność o charakterze humanitarnym do Krajów Skrajnie Wysokiego Ryzyka,
- działania Unii Europejskiej związane z Krajami Skrajnie Wysokiego Ryzyka,
- działania Organizacji Narodów Zjednoczonych związane z Krajami Skrajnie Wysokiego Ryzyka.

3.1. Proces implementacji sankcji w Banku

3.2. Działania Banku ograniczające ryzyko sankcji

- Weryfikacja potencjalnych klientów przed nawiązaniem relacji z listami kontrolnymi
- Okresowa weryfikacja bazy klientów z listami kontrolnymi
- Weryfikacja stron transakcji zagranicznych, uczestników transakcji finansowania handlu zagranicznego
- Weryfikacja innych elementów transakcji finansowania handlu zagranicznego: przewoźników, statków, towarów pod kątem „dual use goods”
- Analiza transakcji klientów pod kątem ryzyka sankcji (AML Manager) – post transaction monitoring
- **Weryfikacja emitentów papierów wartościowych**
- **Dodatkowa weryfikacja transakcji FH pod kątem sankcji sektorowych**
- **Ocena ryzyka sankcji w procesach kredytowych**

3.3. Regulacje wewnętrzne związane z sankcjami.

- Polityka przeciwdziałania przestępstwom finansowym i gospodarczym wraz z procedurami CDD i zasadami przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu
- Procedura postępowania z alertami i trafieniami oraz wytyczne dla produktów FH, papierów wartościowych oraz produktów kredytowych
- Procedury operacyjne i Instrukcje produktowe
- Zapisy w Regulaminach dla klientów
- Komunikat dla Klientów w sprawie realizacji zleceń płatniczych

4.1. Płatność wstrzymana przez amerykański bank

- Przelew wychodzący do Rosji w USD. Szczegóły:
 - ✓ **Zleceniodawca:** klient ING Banku Śląskiego – spółka z siedzibą w Polsce zajmująca się przesyłem gazu
 - ✓ **Beneficjent:** GAZPROM Export LLC jest podmiotem kontrolowanym przez spółkę GAZPROM - **objęta sankcjami sektorowymi OFAC** 12.09.2014r.

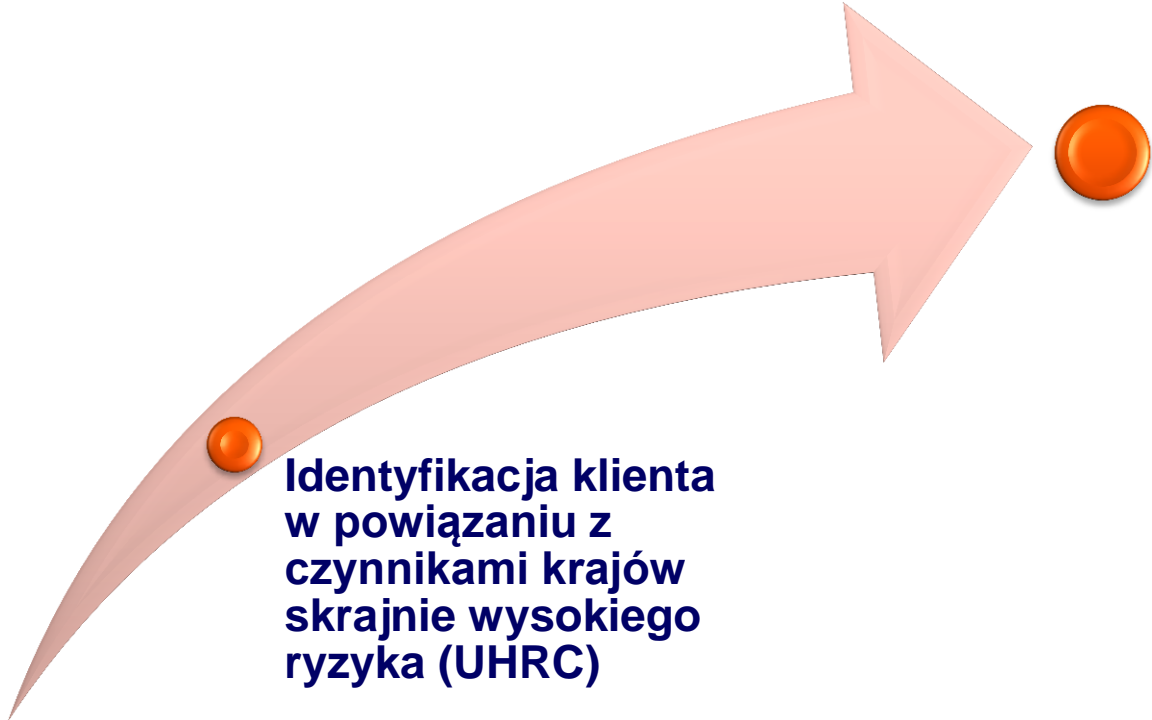
- Płatność została wstrzymana do wyjaśnienia przez bank amerykański, który zwrócił się z prośbą o ustalenie:
 - ✓ Czy płatność jest związana z udzielonym kredytem lub instrumentem charakterze dłużnym na rzecz Gazprombank? **NIE**
 - ✓ Jaki jest cel płatności (czy ma związek z głębinową lub arktyczną eksploracją albo projektem związanym z wydobywaniem ropy naftowej w Rosji). **NIE**

- **Po udzieleniu odpowiedzi transakcja została zrealizowana.**

4.2. Gwarancja - rosyjski podmiot objęty sankcjami sektorowymi

- ING Bank Śląski wystawia gwarancję zwrotu zaliczki. Szczegóły:
 - ✓ **Waluta:** 200.000 EUR
 - ✓ **Zleceniodawca:** klient ING Banku Śląskiego działający w branży związanej z produkcją urządzeń dźwignicowych
 - ✓ **Beneficjent:** VEB-Leasing z siedzibą w Rosji.
- Weryfikacja transakcji - ustalenia:
 - ✓ VEB-Leasing (beneficjent) jest kontrolowany przez rosyjski VNESHECONOMBANK (VEB) **objęty sankcjami sektorowymi OFAC i UE**
 - ✓ **przedmiot transakcji:** przyrządy i akcesoria do produkcji lokomotyw
- Wnioski:
 - ✓ Sankcje OFAC: brak elementów amerykańskich w transakcji (waluta, banki, US Persons); gwarancja nie dotyczy kredytowania podmiotu objętego sankcjami – sankcje OFAC nie mają zastosowania;
 - ✓ Sankcje UE: towar nie podlega ograniczeniom w handlu z Rosją; sankcje UE dotyczą **ograniczeń w handlu papierami wartościowymi** wyemitowanymi przez VEB-Leasing i podmioty zależne z siedzibą poza UE – sankcje UE nie mają zastosowania;
- **Gwarancja może być wystawiona.**

5.1. Analiza ryzyka sankcji w procesach kredytowych

Analiza ryzyka sankcji w procesach kredytowych

- Każda aplikacja kredytowa klientów korporacyjnych;
- Przed skierowaniem oferty, w trakcie rocznego badania;
- Ograniczanie ryzyka poprzez odpowiednie klauzule umowne.

Identyfikacja klienta w powiązaniu z czynnikami krajów skrajnie wysokiego ryzyka (UHRC)

5.2. Kraje wrażliwe na sankcje

- Armenia
- Azerbaijan
- Belarus
- Iraq
- Jordan
- Kuwait
- Lebanon
- Myanmar
- Oman
- **Russia**
- Somalia
- South Sudan
- Turkey
- Turkmenistan
- **Ukraine**
- United Arab Emirates
- Yemen

5.3. Przemysł/ branża wrażliwy na sankcje

- Paliwa (włączając eksplorację, usługi i sprzedaż ropy naftowej i gazu);
- Transport morski;
- Budowa statków;
- Produkcja dóbr strategicznych (włączając produkty podwójnego zastosowania);
- Artykuły i usługi obronne i broń;
- Metale szlachetne (włączając diamenty);
- Grafit (obejmuje stale np. aluminium);
- Motoryzacyjna i produktów motoryzacyjnych;
- Oprogramowanie dla zintegrowanych procesów przemysłowych;
- Sektor bankowy (łącznie z udzielaniem poręczeń, działalnością ubezpieczeniową i reasekuracją).

5.4.Przykład – klient ABC

- ABC nie prowadzi biznesu w krajach SWR;
- ABC jest zarejestrowany i ma siedzibę w Turcji;
- Celem kredytowania jest podstawowa działalność;
- ABC działa w branży energetycznej;
- Proponowaną walutą kredytu jest EURO;
- Klient generalnie ma dobrą prasę, z wyjątkiem jednej informacji o podejrzeniach nielegalnego handlu z Iranem w 2012r.

5.5. Wykonanie wstępnej analizy ryzyka sankcji

Istotne pytania :

1. Czy podmiot/y są na listach sankcyjnych? **Nie**
2. Czy podmioty uczestniczące w transakcji są z kraju UHRC? **Nie**
3. Czy klient prowadzi działalność w krajach UHRC? **Nie**
4. Jaki jest zakres powiązań klienta z krajami UHRC? **PODEJRZENIE**
5. Czy klient jest zarejestrowany w EU lub USA? **NIE**
6. Czy klient jest zarejestrowany lub ma lokalizację w kraju wrażliwym na sankcje? **TAK**
7. Czy klient jest aktywny w kraju wrażliwym na sankcje? **TAK**
8. Czy transakcja będzie w dolarach amerykańskich? **Nie**
9. Czy transakcja wymaga specjalnego finansowania? **Nie**

RYZYO ŚREDNIE

5.6. Poziom ryzyka i klauzule sankcyjne

- W zależności od wyniku oceny ryzyka sankcji
- **Niski poziom ryzyka:** Nie są wymagane żadne specjalne postanowienia umowne dotyczące sankcji. Niemniej, umowa musi zawierać standardowy zapisu wymagające by klient dokonał wcześniejszej spłaty do Banku w przypadku gdyby wykonanie jakichkolwiek zobowiązań umownych Banku, zapewnienie finansowania, czy dalsze uczestnictwo stało się niezgodne z prawem jakiegokolwiek jurysdykcji.
- **Średni poziom ryzyka:** Dodatkowo do opisanych powyżej standardowych zapisów, wymagane jest zastosowanie specyficznych klauzul umownych odnoszących się do elementów ryzyka sankcji.
- **Wysoki poziom ryzyka:** Dodatkowo do opisanych powyżej standardowych zapisów, wymagane jest zastosowanie restrykcyjnych klauzul umownych ograniczających ryzyko sankcji.

anna.roszczyk-ogrodnik@ingbank.pl